

Madártani feljegyzéseim (1960—1980 között)

VARGA András
Mátra Múzeum, Gyöngyös

ABSTRACT: My ornithological notes from the years 1960—1980. — 99 observation data to 36 bird species are recorded by author.

Szakterületem a malakológia, ennek ellenére gyűjtési naplóimban, feljegyzéseim között gyakoriak a madártani vonatkozású adatok. Az érdekesebbnek ígérkező megfigyeléseimet fogalom jegyzékbe:

Colymbus stellatus (északi búvár): 1972. X. 23-án és 26-án horoggal fogtak egy-egy példányt a Markazi-tavon. Az első elpusztult, a másodikat a Sás-tónál 27-én elengedtem.

Pelecanus onocrotalus (gödény): 1973 júliusában 3—4 példányát figyeltem meg Biharugrán, az egyik madár rendszeresen látogatta a Nagy-sziki-tanya közelében lévő vadkacsatelepet (KISS GERGELY vadór szóbeli közlése).

Ardeola ralloides (üstökösgém): Biharugra, Begécs (1977. VIII. 10.) 1 db. Biharugra: a Cigány-teletető tavon 30—35 példányát figyeltem meg 1979 augusztusában.

Egretta garzetta (kis kócsag): Sarkadkeresztúr (1966) 6 db., Biharugra; Erdős-tó (1973. VII. 5.) 5 db., Gyöngyöshalász, tó (1978. V. 5.) 13 db., uitt (V. 6.) 9 db.

Ixobrychus minutus (pocgém): Gyöngyös és Gönygyössolymos között lévő tó gyékényfoltjában költött, fészket fiókákkal megtaláltam (1973).

Ciconia nigra (fekete gólya): Biharugra; Erdős-tó (1973. VIII. 12.) 6 db.

Platalea leucorodia (kañalalgém): Biharugra; Erdős-tó (1973. VIII. 7.) 60—70 db.

Aquila heliaca (parlagi sas): Szurdokpüspökitől É-ra a Filmes közelében (Nagy-Koncsúr — Horkatető felől), valamint az Isten-fa-tető közelében figyeltem meg 1977 tavaszán (vsz. ugyanazt a példányt).

Circaëtus gallicus (kígyászölyv): Pásztón, SISÁK TIBOR (vadász) lakásán egy preparált példányát láttam. 1964-ben lőtte a Muzslán (a fajt ismerte és figyelte). Két Ny-Mátrai fészkeléséről tett említést, így: a Kis-Cserkút öreg tölgyesében, valamint a Zám-patak völgyében az Ördögát nevű terület-részen. Amennyiben hihető az adat, úgy ezek ma már nincsenek meg (SOLTI BÉLA ezt a területet alaposan átkutatta).

Pandion haliaëtus (halászsas): Gyöngyöshalász, tó (1978. IV. 24.) 1 db., 1980. VIII. 28. és 29-én 1—1 db. 1978—1980 között további 4—5 alkalommal figyeltem meg ugyanitt.

Falco tinnunculus (vörös vércse): Pásztó (Cserhát-hegység): Tepke DK, kb. 250 m, jegenyenyáron 2–3 fészek (1962), a fát azóta kivágták. A hasznosi vár romjainál 1962–63-ban költött.

Tetrastes bonasia (császármadár): Mátrafüred; Barát-rét a Német-kút közelében (1971): 1 db. Szurdokpüspöki; Szurdok-völgy, 1 pár az Isten-fető oldal felől húzott, s a patak mellett letelepedett (1975. II. 13.). 1974-ben is megfigyeltem ezen a részen egy példányt. Kékes Hosszúvágó-bérc 850–900 m (1976. VII. 8.), bükkös, egy tojó a fiókáival a földön szedegetett. Fallós-kút; Nagyvölgyi-patak fejezete, kb. 600 m (1978. VII. 11.) 1 db.

Scolopax rusticola (szalonka): Bélapátfalva; Panna-rét (=Vanna-rét) közelében, patak-völgy, fészek két tojással (1967).

Lymnocyptes minimus (kis sárszalonka): áttelelő példányok adatai: Gyöngyös: Tarján-patak völgye a műútnál (1975. XI. 26.) 1 db. Gyöngyöshalásztó 2 db, ugyanitt patakpart (1980. XII.) 1–2 db.

Chlidonias leucoptera (fehérszárnyú szerkő): Gyöngyöshalásztó (1978. V. 6.) 8 db.

Sterna albifrons (kis csér): Biharugra; Nagysziki-tanya közelében (1973. VIII. 14.) 1 db beteg, röpképtelen példány.

Streptopelia turtur (gerle): Gyöngyöshalásztó, holtágak, fészek vadrózsabokron kb. 180 cm magasan 2 tojással (1979. VI. 16.).

Bubo bubo (uhu): Bükk, Almár; Almár-patak völgye, tölgyeserdő (1965. V. 1.), 7–8 mátyásmadár zaklatta, 20–30 méteres szakaszokat repülve próbált a támadásuk elől kitérni.

Caprimulgus europaeus (lappantyú): Eger, Nagy-Eged D-i oldala (1965) 1 db, Cserhát-hegység; Kozárd ÉK 1 km Barát-hegy (1977), a műúton két elgázolt példány egymástól kb. 200 m-re. Mátra, Gyöngyöstarján közelében a műúton (1980) 1 db elgázolt példány.

Alcedo atthis (jégmadár): Gyöngyös; Tarján-patak völgye a műút közelében (1975. XI. 10.) 1 db, (XI. 25.) 2 db, (XII. 5.) 1 db, Gyöngyös (belterület) patak-völgy a főiskola mellett (1976. I. 19.) 1 db, Gyöngyöspata Ny Zám-patak tárolója (1975) 1 db.

Merops apiaster (gyurgyalag): fészektelepek: Nagyréde D 3 km, homokbánya (1977), Szücsi K bányató, löszfal (1977).

Upupa epops (búbosbanka): 1975. III. 18. Szurdokpüspöki és Pásztó között 1 db, 1976. IV. 24. Pásztó; Zagyva-part 1 db.

Jynx torquilla (nyaktekerces): Pásztó; Muzsla Ny, 250 m, (1962), fiókák oduban. Szurdokpüspöki; Szurdok-völgy, elgázolt példány (1977. VI. 27.).

Dryocopus martius (fekete harkály): Mátra; Zám-patak-völgy, Prédikálótető lába 340 m (1975. IV. 2.) 1 db, Károlytáró Ny, a Kaszab-réttől kb. 1 km-re, tölgyesben (1975. VI. 19.) 1 db Parádsasvár fölött a hegyoldalban (1972) veszekedő pár. Bükk.

Dendrocopos minor (kis fakopáncs): Mátra, Hidegkút-hegy Ny, Vörös út (1975. IV. 6.) 1 db, Ágasvár, Csörgő-patak-völgy 550–600 m (1977.) 1 db Cserhát, Tar, Kőszirt, (1974.), 1 db.

Oriolus oriolus (sárgarigó): Két fészekadat: Pásztó (Cserhát-hegység), Víg-hegy kb. 200–250 m, diófán 2 m magasan (1963), Gyöngyöshalásztó, tóparti nyárfasoron, 4–5 m magasan (1980).

Corvus corax (holló): Bükk, Nagymező közelében (1972. IX.) 5–6 db Mátra-keresztes: Csóka-kő (1976. IV. 14.) egy felröppenő példány a sziklafalon lévő fészkeről, Szurdokpüspöki: Kovaföld-bánya (1972) 1 db húzó példány, ugyanitt 1981. VI. 20-án is megfigyeltem egy példányt.

Cinclus cinclus (vízirigó): Bükk, Felsőtárkány: Szikla-forrás közelében 1964–1965-ben több alkalommal megfigyeltem. Börzsöny, Nagybörzsöny: Kereszt-völgy 330 m, a bejáratától 1 km-re (1975. VII. 27.) 1 db, ezen a napon a Hosszú-völgyben kb 280–290 m magasságban egy másik példányát is megfigyeltem.

Troglodytes troglodytes (ökörsem): Szilvásvárad: Szalajka-völgy (1980) sziklafal üregében költött, kb 160 cm magasságban.

Oenanthe oenanthe (hantmadár): Apc: Kopasz-hegy 6 sz. bányató (1977. V. 3.) 1 db, Gyöngyössolymos: Kis-hegy, bányaudvar (1976) 1 db, Gyöngyöshalász és Gyöngyös között a vasúti sínek mellett 1 párat rendszeresen megfigyeltem, majd a költést követően az öregek és a fiatalok kis csapatával gyakran találkoztam (1980). Szurdokpüspöki: Filmes (1977. V. 10.) 1 pár, Szurdokpüspöki: Kovaföld-bánya, szántáson (1977. V. 10.) 1 db, Pásztó: Muzsla ÉNy 350 m (1977. V. 3.) 1 db.

Luscinia megarhyncha (fülemüle): Szurdokpüspökítől Ny-ra, a 21-es műút mellett (kőkenyesbokor alatt) fészek 4 tojással (1963). Pásztó ÉNy, árokpart, kisémlősök csapdázása közben 1 példányt dióbéllel megfogtam (1976. IX. 3.).

Erythacus rubecula (vörösbecg): Kékes É, Hosszúvágó-bérc 850–900 m, fészek 5 tojással (kórakásban), 1976. VII. 8.

Sylvia nisoria (karvalyposzáta): Gyöngyös: Kálvária-part, fészek tojásokkal (1973). Szurdokpüspöki: Filmes (1977. V. 10.) 1 db.

Bombycilla garrulus (csonttollú): Pásztó: 1975. XI. 22. (6 db), XII. 8. (17 db), 24. (70–80 db), 27. (62 db), 1976. I. 11. (7 db), II. 2. (24 db), 10. (10–15 db). Gyöngyössolymos 1975. I. 27. (1 db), Gyöngyöstarján és Gyöngyöspata között 1976. I. o. (8 db), Gyöngyös 1976. I. 6. (34 db), 7. (1 db), II. 3. (18 db), III. 18. (20 db).

Lanius excubitor (nagy őrgébics): Gyöngyöshalász, patakpart 1979. XII. 18. (1 db), Gyöngyös, a Karácsondi út mellett (1980. XII.) 1 db, Szurdokpüspöki: Filmes (1976. I. 8.) 1 db, Szurdokpüspöki: Kovaföld-bánya közelében (1976. III. 17.) 1 db.

Serinus serinus (csicsörke): Pásztó (1979. IV. 22.) fészke lucfenyőn kb 5 m magasan.

Érkezett. 1980. VII. 10.

VARGA András
Mátra Múzeum
H-3200 GYÖNGYÖS
Kossuth út 40.